

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 6CoCsp/41/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7121202202
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viktória Midová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7121202202.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viktórie Midovej a sudkýň JUDr. Andrey Galdunovej a JUDr. Moniky Koščovej v spore žalobcu: N. H., nar. XX.X.XXXX, bytom D. Y., Y. XX, zastúpený JUDr. Monikou Marjanovič, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Urbánkova 6, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 792 752, zastúpený Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Kubániho 16, o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Košice I sp.zn. 24Csp/74/2021 zo dňa 15. marca 2022

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok Okresného súdu Košice I č.k. 24Csp/74/2021-154 zo dňa 15. marca 2022 vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy.

Z r u š u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a v tejto časti konanie zastavuje.

Žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov celého konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) zhora označeným rozsudkom zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov a určenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100%.

2. Vykonaným dokazovaním vzal za preukázané uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere dňa 30.4.2016, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver vo výške 870 € a tento sa žalobca zaviazal vrátiť v 42 mesačných splátkach vo výške 46,62 €, spolu 1.958,04 €. V ten istý deň uzavreli strany sporu aj rozhodcovskú zmluvu podľa § 3 zákona č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní. Žalovaný si žalobou zo dňa 26.10.2015 na Slovenskom arbitrážnom súde, zriadenom Asociáciou Slovenských arbitrážnych súdov uplatnil voči žalobcovi nároky z vyššie uvedenej zmluvy a o týchto bolo rozhodnuté rozhodcovským rozsudkom sp.zn. 131/10/15 zo dňa 20.9.2016, právoplatným dňa 26.1.2017 a vykonateľným dňa 31.1.2017. Týmto rozhodcovským rozsudkom bol žalobca zaviazaný na zaplatenie 1.445,22 €, zmluvnej pokuty a úrokov z omeškania. Na základe tohto rozhodcovského rozsudku podal žalovaný dňa 21.12.2018 návrh na vykonanie exekúcie proti žalobcovi. Okresný súd Banská Bystrica dňa 31.1.2019 vydal súdnej exekútorke poverenie na vykonanie exekúcie pod sp.zn. 14Ek/2/2019 a súdna exekútorka vydala dňa 4.2.2019 upovedomenie o začatí exekúcie pod sp.zn. 315EX/50/19, obsahujúce aj poučenie o možnosti podať žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku, vrátane vzoru tejto žaloby. Žalobca nepodal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, ani námietky proti exekúcii a

ani návrh na zastavenie exekúcie. Súdna exekútorica dňa 21.8.2019 vydala exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobcu. Doposiaľ nebola z majetku žalobcu vymožená žiadna čiastka v prospech žalovaného ako oprávneného.

3. Právne súd posudzoval vec podľa § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a podľa § 41 ods. 1, ods. 2, § 45 ods. 1, § 46 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní v spojení s ust. § 45 ods. 2 písm. d/, § 53 ods. 1, ods. 3 a § 61k ods. 1, ods. 2 Exekučného poriadku a dospel k záveru, že žalobe žalobcu nie je možné vyhovieť.

4. Spornou otázkou v konaní bolo, či žalobca sa môže úspešne domáhať určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a neplatnosti rozhodcovskej zmluvy za situácie, že existuje právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok, ktorý ho zaväzuje na peňažné plnenie z predmetného úverového vzťahu voči žalovanému a na základe tohto exekučného titulu už bolo začaté a je vedené exekučné konanie proti žalobcovi.

5. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/27/2011, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol, že právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu s odkazom na R/46/2012. Súd je povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako ako s rozsudkom všeobecného súdu, lebo inak by porušil zásadu rovnocennosti a neprípustne by uplatnil rozdielny procesný postup v prípade, ak sa uplatňuje právo na základe rozsudku vydaného všeobecným súdom a iný prístup, ak sa uplatňuje právo na základe rozsudku vydaného v rozhodcovskom konaní. V zmysle tohto rozhodnutia Najvyššieho súdu SR aj rozhodcovský rozsudok ukladajúci povinnosť niečo plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy môže predstavovať prekážku veci rozsúdenej pre civilné konanie, v ktorom sa žalobca domáha určenia, že spotrebiteľská zmluva je neplatná. Tento záver je opodstatnený iba vtedy, ak bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe platne uzavretej rozhodcovskej doložky; iba platná rozhodcovská doložka totiž zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prerokovať a rozhodnúť spor medzi sporiacimi sa stranami.

6. V ďalšom súd poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo 6/2012, 6MCdo 9/2012 a 6MCdo 14/2012, v ktorých Najvyšší súd SR vyslovil právny názor, podľa ktorého v zmysle § 42 ods. 2 Exekučného poriadku exekučný súd je ex offo povinný skúmať, či exekučný titul nie je v rozpore so zákonom. Pri posudzovaní tohto základného predpokladu na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie sa exekučný súd nezaoberá vecnou správnosťou exekučného titulu, ale skúma, či exekučný titul bol vydaný orgánom, ktorý na tom mal právomoc a či je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo 31/2013 a 6ECdo 199/2013 rozhodcovský rozsudok vydaný v spotrebiteľskej veci je ako exekučný titul v rozpore so zákonom vtedy, keď rozhodcovská doložka, na základe ktorej sa zakladá právomoc rozhodcovského súdu, nebola vôbec uzavretá alebo bola uzavretá neplatne. Nedostatok právomoci rozhodcovského súdu, odvíjajúci sa od neexistencie či neplatnosti rozhodcovskej doložky, má v spotrebiteľskej veci za následok materiálnu nevykonateľnosť rozhodcovského rozsudku v zmysle jeho nezáväznosti. V ďalšom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 458/2014, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že oprávnenie (exekučného) súdu skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej doložky, nevedie k posudzovaniu vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu, súvisí však s potrebou vyriešiť otázku, či a aké právne účinky má vydaný rozhodcovský rozsudok. Pri posudzovaní, či v civilnom konaní predložený rozhodcovský rozsudok má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu, môže súd pristúpiť k riešeniu otázky platnosti rozhodcovskej doložky (zmluvy) nielen v exekučnom konaní (napr. v súvislosti s posudzovaním, či rozhodcovský rozsudok je alebo nie je vykonateľný exekučný titul), ale aj v iných konaniach (napr. pri riešení otázky, či vydaný rozhodcovský rozsudok zakladá pre civilné konanie prekážku res iudicata). Ak je rozhodcovská doložka (zmluva) absolútne neplatná, jej absolútna neplatnosť nastáva bez ďalšieho priamo zo zákona a v dôsledku toho sa na zmluvu hľadí tak, ako keby nebola nikdy urobená.

7. Súd rešpektujúc vyššie citovanú judikatúru Najvyššieho súdu SR uviedol, že nespochybňuje, že rozhodnutie rozhodcovského súdu vydané na podklade neplatnej rozhodcovskej doložky je nulitným aktom, na základe ktorého nemôže byť vykonané exekučné konanie a že platnosť rozhodcovskej doložky (zmluvy) sa musí posudzovať ex offo nielen v exekučnom konaní, ale aj v iných konaniach.

Napriek rešpektovaniu tejto judikatúry s prihliadnutím na osobité okolnosti prejednávanej veci súd žalobu zamietol.

8. Žaloba v predmetnej veci je podľa názoru súdu nedôvodná preto, lebo žalobca nevyužil v rozhodujúcom čase procesné možnosti svojej ochrany, a to:

a/ argumentovať v rozhodcovskom konaní tým, že konanie sa vedie na základe neplatnej rozhodcovskej doložky,

b/ po rozhodnutí rozhodcovského súdu podať žalobu o neplatnosť rozhodcovského rozsudku (§ 45 ods. 1 zákona č. 335/2014 Z.z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní),

c/ namietať v exekučnom konaní, že nie sú dané predpoklady pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, lebo rozhodcovský rozsudok nie je v danom prípade vykonateľným exekučným titulom, podať námietky proti upovedomeniu o začatí exekúcie resp. návrh na zastavenie exekúcie (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku), a napokon

d) podať žalobu na zrušenie rozhodcovského rozsudku na základe poučenia súdneho exekútora v upovedomení o začatí exekúcie.

9. Podľa názoru súdu má v tomto súbore relevantných okolností zásadný význam záver exekučného súdu, podľa ktorého skutočnosti namietané žalobcom v tomto konaní boli už predmetom posúdenia exekučným súdom, ktorý vydaním poverenia pre súdneho exekútora na vykonanie exekúcie prijal záver, že rozhodcovská zmluva nie je neplatná, že rozhodcovský súd bol oprávnený konať a rozhodovať a rozhodcovský rozsudok má náležitosti vykonateľného exekučného titulu. Právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok bol teda predmetom prieskumnej činnosti exekučného súdu. V exekučnom konaní mal žalobca vytvorenú dostatočnú procesnú možnosť namietať (či už formou uplatnených námietok alebo návrhom na vyhlásenie exekúcie za neprípustnú), že rozhodcovská zmluva je neplatná a rozhodcovský rozsudok nemôže byť preto vykonateľným exekučným titulom. Žalobca však ešte aj v exekučnom konaní zostal pasívny a nevyužil svoje procesné možnosti obrany. Rozhodcovský rozsudok bol ex offo podrobený prieskumu exekučným súdom už v počiatočnom štádiu exekučného konania v súvislosti so skúmaním splnenia podmienok na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie; exekučný súd dospel k záveru, že tieto podmienky sú dané. Táto okolnosť bráni tomu, aby tá istá, už súdom právoplatne vyriešená otázka, bola znovu preskúmaná a posudzovaná v inom konaní.

10. Právne dôsledky vydaného rozhodcovského rozsudku teda už posudzoval exekučný súd, keď pri vydaní poverenia na vykonanie exekúcie prejudiciálne skúmal formálne a materiálne aspekty vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku. V opačnom prípade by neudelil poverenie na vykonanie exekúcie, event. by pri podaní námietok voči exekúcii exekučné konanie (exekúciu) zastavil. Uvedené okolnosti bránia tomu, aby tá istá, už súdom vyriešená otázka, bola znova preskúmaná a posudzovaná v tomto konaní. Napriek tomu, že zákon poskytuje spotrebiteľom pomerne širokú ochranu a právne prostriedky ochrany, je evidentné, že žalobca bol pasívny a v rozhodujúcom čase tieto prostriedky nevyužil. Žalobca, ktorý nevyužil v predchádzajúcich konaniach žiadne prostriedky na svoju ochranu, nemôže svoju pasivitu, ktorá mala v predchádzajúcich konaniach právne dôsledky, nahrádzať aktivitou v tomto civilnom spore. Rozhodcovský rozsudok sa stal nezmeniteľným a záväzným. Rozhodcovský rozsudok získal vynútiteľnosť a je pre súd v inom konaní tých istých účastníkov záväzný. Vzhľadom na to, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo rozhodnuté v osobitnom konaní, nie je vonkoncom rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní správne alebo nesprávne právne posúdil priznaný nárok.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobu zamietol.

12. Na podporu uvedeného záveru súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 204/2018 zo dňa 1.8.2019, ktoré je založené na obdobných skutkových okolnostiach. Rozhodnutie bolo uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č.11/2021 s nasledovnou právnou vetou: „Skutočnosť, že už v exekučnom konaní súd posudzoval rozhodcovskú doložku obsiahnutú v zmluve o spotrebiteľskom úvere a dospel k záveru o platnosti doložky, bráni tomu, aby v civilnom sporovom konaní o vydanie sumy zexekvovanej na podklade rozhodcovského rozsudku bola opätovne preskúmaná platnosť tej istej rozhodcovskej doložky“. Citované rozhodnutie NS SR bolo aj predmetom posúdenia z hľadiska jeho ústavnosti. Ústavný súd SR sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú odmietol uznesením z 2. decembra 2020 sp. zn. IV. ÚS 618/2020, v ktorom konštatoval, že závery najvyššieho súdu nie sú nelogické, arbitrárne a ani zjavne neodôvodnené.

13. O nároku na náhradu trov súd rozhodol podľa zásady úspechu v konaní v zmysle ust. § 255 ods.1 CSP. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto mu súd priznal nárok na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

14. Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalobca z dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a navrhol jeho žalobe v celom rozsahu vyhovieť a priznať mu náhradu trov celého konania. Zotrval na svojej argumentácii, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe neplatne dojednanej rozhodcovskej zmluvy, a preto bol vydaný orgánom, ktorý na to nemal právomoc. Predmetný rozhodcovský rozsudok preto nemôže byť spôsobilým exekučným titulom, na základe ktorého by mohla prebehnúť exekúcia. Rozhodnutie vydané na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy je rozhodnutím ničotným. Na tejto skutočnosti nič nemení ani to, že žalobca v rozhodcovskom konaní nepostupoval podľa § 40 zákona č. 244/2002 Z.z., keďže absolútna neplatnosť právneho úkonu nastáva zo zákona. Poukázal tiež na to, že exekučný súd vydal nespočetné množstvo poverení na vykonanie exekúcie na základe exekučných titulov, ktorými boli rozhodcovské zmluvy a následne bolo veľa týchto exekúcií zastavených práve z dôvodu neplatnosti rozhodcovskej zmluvy či doložky. Rozhodujúcim z hľadiska ďalšieho vedenia exekučného konania je vyriešenie otázky v tomto prebiehajúcom konaní, či rozhodcovská zmluva je platná, pretože v prípade určenia neplatnosti by exekúcia stratila podklad. Z týchto dôvodov navrhol jeho žalobe v celom rozsahu vyhovieť.

15. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu navrhol zamietnuť podané odvolanie (správne potvrdiť napadnutý rozsudok) a priznať mu náhradu trov konania. Poukázal na to, že s účinnosťou od 1.1.2015 došlo k zmenám v právnej úprave spotrebiteľského rozhodcovského konania a pre preskúmanie rozhodcovského rozsudku je určená 3-mesačná prekluzívna lehota na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Uplynutím tejto prekluzívnej lehoty zaniká právo na zrušenie rozhodcovského rozsudku a rozsudok až vtedy nadobudne právoplatnosť. Zákon č. 335/2014 Z.z. v § 46 ods. 3 umožňuje spotrebiteľovi podať žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku, aj ak bol podaný návrh na začatie exekúcie, a to za podmienok podľa osobitného predpisu. Tým došlo k posilneniu princípu a možnosti preskúmania a zrušenia rozhodcovského rozsudku na úkor toho, aby jeho účinky neboli negované určovacími žalobami. V prejednávanej veci bol žalobca v upovedomení o začatí exekúcie poučený aj súdnym exekútorom o práve na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Poukázal ďalej na oprávnenie exekučného súdu pri rozhodovaní o vydaní poverenia na vykonanie exekúcie, ktorý predstavuje ďalšiu inštanciu oprávnenú preskúmať rozhodcovský rozsudok, vrátane rozhodcovskej zmluvy. V zmysle ust. § 53 ods. 3 písm. f/ Exekučného poriadku súd zamietne návrh na vykonanie exekúcie, ak sa exekúcia má vykonať na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v spotrebiteľskom spore a spotrebiteľská rozhodcovská zmluva nespĺňa podmienky podľa osobitných predpisov a tiež ak rozhodcovské rozhodnutie nespĺňa náležitosti podľa osobitného predpisu alebo nie je vykonateľné. Nevyužitie žaloby o preskúmanie a zrušenie rozhodcovského rozsudku v prekluzívnej lehote nie je možné obhádzat' podaním žaloby o určenie s obsahom, ktorý mohol byť uplatnený v prekluzívnej lehote podaním žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Zo všetkých týchto dôvodov súhlasil s napadnutým rozsudkom.

16. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle ust. § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP, prihliadnuc na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené (§ 380 ods. 2 CSP) a z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov (§ 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP) a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné vyhovieť.

17. Rozsudok je vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy vecne správny, preto ho odvolací súd v zmysle ust. § 387 ods. 1 CSP v tomto výroku potvrdil.

18. Rozhodnutiu o určenie, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, však bráni právoplatný rozhodcovský rozsudok na plnenie zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uzavretej medzi stranami sporu, vo vzťahu ku ktorej sa žalobca domáha určenia, že úver z tejto zmluvy je bezúročný a bez poplatkov, pričom existencia prekážky právoplatne rozhodnutej veci tvorí neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex offa v každom štádiu konania, preto odvolací súd zrušil rozsudok v časti

zamietnutia žaloby o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov a konanie v tejto časti zastavil podľa ust. § 389 ods. 1 písm. a/ v spojení s ust. § 161 ods. 1, 2 CSP.

19. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 18. októbra 2022 o 9,05 hod. v pojednávacej miestnosti č. dv. 202/II. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené dňa 11. októbra 2022 na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ust. § 219 ods. 1, 3 CSP.

20. Žalobca uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP, t.j. súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (f/) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (h/).

21. Odvolací súd dospel k záveru, že tieto odvolacie dôvody v potvrdenej časti rozsudku naplnené nie sú.

22. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v rozsahu dostatočnom pre náležité zistenie skutkového stavu, vykonané dôkazy vyhodnotil podľa ust. § 191 a § 192 CSP, z týchto dôkazov dospel k správny skutkovým zisteniam, na ktorých aj založil svoje rozhodnutie, zo zisteného skutkového stavu vyvodil v potvrdenej časti rozsudku správny právny záver, pričom rozsudok v tejto časti aj náležite odôvodnil a nebolo zistené žiadne porušenie procesných práv a ani iná vada konania, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, preto odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy ako vecne správny potvrdil podľa ust. § 387 ods. 1 CSP.

23. Správne, podrobné a zákonu zodpovedajúce sú aj dôvody rozsudku v potvrdenej časti, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje a na tieto odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

24. Odvolací súd sa stotožňuje so správnym záverom súdu prvej inštancie o tom, že otázka (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy bola ako otázka predbežná vyriešená v inom konaní tých istých sporových strán, konkrétne v exekučnom konaní vedenom na podklade právoplatného a vykonateľného rozhodcovského rozsudku, tento rozhodcovský rozsudok bol predmetom prieskumnej činnosti exekučného súdu z toho hľadiska, či ide o rozhodnutie vydané orgánom, ktorý na to mal právomoc a či je tento rozsudok vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej, z ktorého dôvodu nie je možné túto otázku ako predbežnú znovu riešiť a posudzovať v tu prebiehajúcom konaní.

25. Ako správne uviedol súd prvej inštancie, tento záver podporuje uznesenie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo 204/2018 zo dňa 1.8.2019, v zmysle záverov ktorého skutočnosť, že už v exekučnom konaní súd posudzoval rozhodcovskú doložku (zmluvu) obsiahnutú v zmluve o spotrebiteľskom úvere a dospel k záveru o platnosti doložky (zmluvy), bráni tomu, aby v civilnom sporovom konaní o vydaní sumy zexekvovanej na podklade rozhodcovského rozsudku bola opätovne preskúmaná platnosť tej istej rozhodcovskej doložky (zmluvy).

26. Aj v prejednávanej veci otázka (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy bola preskúmaná exekučným súdom, ktorý prijal záver, že rozhodcovská zmluva nie je neplatná, čo vyplýva z tej skutočnosti, že nezamietol návrh na vykonanie exekúcie v zmysle § 53 ods. 3 písm. f/ Exekučného poriadku, ale vydal poverenie na vykonanie exekúcie. Exekučný súd teda dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok má náležitosti vykonateľného exekučného titulu a táto okolnosť bráni tomu, aby tá istá, už súdom právoplatne vyriešená otázka, bola znovu preskúmaná a posudzovaná v inom konaní.

27. Právne dôsledky v danom prípade vydaného rozhodcovského rozsudku teda už posudzoval exekučný súd, ktorý prejudiciálne skúmal formálne a materiálne aspekty vykonateľnosti rozhodcovského rozsudku a bezpochyby dospel k záveru, že nejde o nulitný akt. V opačnom prípade by neudelil poverenie na vykonanie exekúcie.

28. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 133/2009, v zmysle záverov ktorého prejudiciálna (predbežná alebo predurčujúca) je taká otázka, ktorá sama predmetom konania nie je, avšak na jej vyriešení je závislé rozhodnutie, ktoré má súd prijať. Subjektívne vymedzenie záväznosti rozhodnutia o prejudiciálnej otázke je také, že súd v novom konaní musí rešpektovať prejudiciálny účinok právoplatného rozhodnutia týkajúceho sa tých istých účastníkov.

Súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom konaní tých istých účastníkov.

29. Vzhľadom na to, že súd nemôže ako predbežnú otázku znovu riešiť to, o čom už bolo právoplatne rozhodnuté v osobitnom konaní účastníkov, nie je rozhodujúce, či súd v právoplatne skončenom konaní správne alebo nesprávne právne posúdil priznaný nárok. Uvedený prejudiciálny účinok právoplatnosti skoršieho rozhodnutia v novom (ďalšom) civilnom konaní s neidentickým predmetom konania môže preto viesť k výsledku, že žalobca bude neúspešný.

30. V prejednávanej veci súd z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca nevyužil žiadne procesné možnosti svojej ochrany voči rozhodcovskému rozsudku, o ktorom tvrdí, že bol vydaný na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, rozhodcovský rozsudok sa stal nezmeniteľným a záväzným a získal vynútiteľnosť a je pre súd v inom konaní tých istých účastníkov záväzný.

31. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov, ako aj z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

32. V časti odvolania podaného žalobcom proti výroku o zamietnutí žaloby o určenie, že úver zo spotrebiteľskej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov odvolací súd dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné, avšak sú dané dôvody, pre ktoré je potrebné rozsudok súdu v tejto časti zrušiť a konanie zastaviť.

33. Žalovaný už vo vyjadrení k žalobe namietal existenciu prekážky právoplatne rozhodnutej veci, ktorú predstavuje právoplatný a vykonateľný rozhodcovský rozsudok č. 131/10/15 zo dňa 20.9.2016, vydaný Slovenským arbitrážnym súdom, zriadeným záujmovým združením Asociácia Slovenských arbitrážnych súdov, ktorým rozsudkom bolo žalovanému priznané voči žalobcovi plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy uzavretej medzi stranami sporu a práve tento rozsudok na plnenie predstavuje prekážku veci rozhodnutej pre určovací žalobu, akú podal žalobca.

34. V zmysle ust. § 161 ods. 1 CSP súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať, čo platí aj pre odvolacie konanie a v zmysle § 366 CSP (novoty v odvolacom konaní) možno prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, použiť vtedy, ak sa týkajú procesných podmienok.

35. Podľa ust. § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

36. Ust. § 230 CSP stanovuje, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej teda bráni tomu, aby vec, o ktorej bolo právoplatne rozhodnuté, bola znovu prejednávaná. V zmysle tohto zákonného ustanovenia ide o rovnakú (tú istú) vec vtedy, ak ide v novom konaní o ten istý nárok alebo stav, o ktorom bolo už právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka toho istého predmetu konania a tých istých strán sporu. Totožnosť predmetu konania je daná vtedy, keď ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petítom vyplýva z rovnakých skutkových okolností, na základe ktorých bol uplatnený, t.j. ide o nárok založený na rovnakom právnom dôvode a vyplývajúci z rovnakých skutkových okolností. Pre posúdenie, či je daná prekážka právoplatne rozhodnutej veci, nie je významné, ako bol skutok, ktorý bol predmetom konania, posúdený po právnej stránke. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, keď bol skutok súdom posúdený po právnej stránke nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ ide o totožnosť strán sporu, nie je samo o sebe významné, ak majú tie isté strany sporu v rôznych konaniach rozdielne procesné postavenie. Tých istých strán sporu sa konanie týka aj vtedy, ak v neskoršom konaní vystupujú ich právni nástupcovia.

37. V zmysle konštantnej judikatúry, o prekážku právoplatne rozhodnutej veci nejde v prípadoch, ak si súd určitú otázku v konaní posúdil prejudiciálne. Prejudiciálna otázka a jej posúdenie nesmie byť nikdy pojaté do výroku súdneho rozhodnutia, a keďže výrok súdneho rozhodnutia je jedinou časťou rozsudku, ktorá nadobudla právoplatnosť, prejudiciálne posúdená otázka, ktorá sa prejavuje iba v odôvodnení rozsudku, nemôže tvoriť prekážku právoplatne rozhodnutej veci. Výnimku tvorí situácia, keď

bolo právoplatne rozhodnuté o žalobe na plnenie, ktorého predpokladom bolo prejudiciálne posúdenie (určenie) práva alebo právneho vzťahu.

38. Právoplatný rozsudok, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na plnenie, vytvára prekážku veci právoplatne rozhodnutej voči návrhu na určenie, či tu právo je alebo nie je, ak otázka, či tu právo je alebo nie je, bola (musela byť) posúdená pri rozhodovaní o návrhu na plnenie z toho istého právneho vzťahu. Vo všeobecnosti platí, že ak bolo právoplatne rozhodnuté o povinnosti plniť, či už kladne alebo záporne, tvorí výrok takéhoto rozsudku prekážku právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu k určovaciemu návrhu medzi tými istými účastníkmi konania vo vzťahu k tomu istému skutku, ktorý už bol právne kvalifikovaný v rozsudku na plnenie.

39. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci podľa § 230 CSP sa vzťahuje aj na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní, v priestupkovom konaní, či v adhéznom konaní.

40. V prípade, ak o žalobe na plnenie rozhodoval rozhodcovský súd, nejedná sa o prekážku právoplatne rozhodnutej veci, ak pre svoje rozhodovanie nemal oporu v platnej rozhodcovskej doložke (zmluve), z ktorého dôvodu je takéto rozhodnutie rozhodcovského súdu potrebné považovať za nulité, t.j. ako keby nebolo vydané.

41. Otázku, či predložený rozhodcovský rozsudok Slovenského arbitrážneho súdu sp.zn. 131/10/15 zo dňa 20.9.2016 bol vydaný na základe platnej rozhodcovskej zmluvy, skúmal už exekučný súd tak, ako bolo uvedené vyššie a dospel k záveru, že tento rozhodcovský rozsudok bol vydaný na základe platnej rozhodcovskej zmluvy a má všetky náležitosti vykonateľného exekučného titulu.

42. Tento rozhodcovský rozsudok na plnenie preto vytvára prekážku veci právoplatne rozhodnutej voči návrhu na určenie, že úver zo spotrebiteľskej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov.

43. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 27/2011 a na rozhodnutie sp. zn. R 46/2012, z ktorých vyplýva, že aj právoplatný rozhodcovský rozsudok má rovnaké účinky ako rozsudok všeobecného súdu a súd je povinný nakladať s takýmto rozsudkom rovnako, ako s rozsudkom všeobecného súdu. Aj rozhodcovský rozsudok ukladajúci povinnosť niečo plniť podľa spotrebiteľskej zmluvy môže preto predstavovať prekážku veci rozsúdenej pre civilné konanie, v ktorom sa žalobca domáha určenia, že spotrebiteľská zmluva je neplatná.

44. Podľa názoru odvolacieho súdu rovnaký záver možno vzťahovať aj na prípady, keď v civilnom konaní sa žalobca domáha určenia, že úver zo spotrebiteľskej zmluvy je bezúročný a bez poplatkov.

45. Rozhodcovským rozsudkom Slovenského arbitrážneho súdu sp.zn. 131/10/15 zo dňa 20.9.2016 bolo rozhodnuté o nárokoch žalovaného voči žalobcovi zo spotrebiteľskej zmluvy, z ktorej úver má byť určený za bezúročný a bez poplatkov v tu prebiehajúcim sporovom konaní.

46. Vyššie uvedeným rozsudkom bol zaviazaný žalovaný zaplatiť žalobcovi sumu 1.445,22 €, zmluvnú pokutu a úroky z omeškania, pričom suma 1.445,22 € predstavuje nielen istinu úveru, ale aj úroky a poplatky súvisiace s poskytnutým úverom na základe zmluvy o revolvingovom úvere.

47. Rozhodcovský súd pred vyhovením žalobe v rozhodcovskom konaní musel nevyhnutne posúdiť nielen platnosť zmluvy o úvere, ale aj otázku, v akom rozsahu žalovaný má nárok na plnenie z tejto zmluvy a či teda nie sú splnené podmienky pre záver, že úver je bezúročný a bez poplatkov. Po nadobudnutí právoplatnosti rozhodcovského rozsudku preto nemôžu byť tieto otázky posudzované opätovne v žiadnom inom konaní. Tento rozhodcovský rozsudok na plnenie tak predstavuje prekážku res iudicata vo vzťahu k určovacej žalobe, ktorou sa žalobca domáha určenia, že úver je bezúročný a bez poplatkov.

48. Vychádzajúc z vyššie uvedeného, súd prvej inštancie procesne pochybil, keď svoje závery pretavil do rozhodnutia o zamietnutí žaloby o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, hoci pre nedostatok procesnej podmienky (existenciu neodstrániteľnej podmienky konania res iudicata) bolo potrebné konanie zastaviť, preto odvolací súd rozsudok súdu zrušil vo výroku o zamietnutí žaloby o určenie, že

úver je bezúročný a bez poplatkov pre nedostatok procesnej podmienky konania podľa § 389 ods. 1 písm. a/ CSP a konanie zastavil podľa § 391 ods. 1 v spojení s ust. § 230 CSP.

49. O nároku na náhradu trov celého konania súd rozhodol analogicky podľa ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 256 ods. 1 CSP.

50. Podľa ust. § 396 ods. 2 CSP, ak odvolací súd zmení rozhodnutie, rozhodne aj o nároku na náhradu trov konania na súde prvej inštancie.

51. Podľa čl. 4 ods. 1 Základných princípov CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšie posudzovanej právnej veci.

52. V prejednávanej veci síce nedošlo výslovne k zmene napadnutého rozsudku, de facto však takáto zmena nastala, keďže čiastočne bol rozsudok súdu zrušený a konanie zastavené. Pre takéto prípady pritom CSP nemá osobitné ustanovenia o rozhodovaní o trovách konania, preto odvolací súd aplikoval ust. § 396 ods. 2 CSP, ktoré obsahuje úpravu čo do účelu najbližšiu posudzovanému prípadu.

53. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

54. Podľa § 256 ods. 1 CSP ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

55. V prejednávanej veci žalobca bol neúspešný čo do žaloby o určenie neplatnosti rozhodcovskej zmluvy, preto v tejto časti mu náhrada trov konania nepatrí a vznikla mu povinnosť nahradiť trovy konania úspešnému žalovanému podľa ust. § 255 ods. 1 CSP. Zároveň žalobca zavinil zastavenie konania v časti žaloby o určenie, že úver je bezúročný a bez poplatkov, z ktorého dôvodu rovnako v zmysle ust. § 256 ods. 1 CSP patrí náhrada trov konania protistrane.

56. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd priznal úspešnému žalovanému náhradu trov celého konania (prvoinštančného i odvolacieho) proti žalobcovi v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ust. § 251 CSP.

57. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie **n i e j e** prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1,2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).